

A propos „Blade af Satan's Bog“.

En nær Fremtid opføres for første Gang her i Byen Edgard Heyers store Film *Blade af Satan's Bog*.

Første Afdeling foregaar paa Kristi Tid, anden Afdeling under den spanske Inkvisition i det 16. Aarhundrede, tredje under den store franske Revolution og fjerde Del i Finland under de Rødes Oprør for nogle Aar siden.

Nedenfor fortæller Hr. Høyer om denne Film, i hvilken et stort Antal kendte danske Kunstnere medvirker.

Den ærede Redaktion har anmodet mig om et Par Udtalelser i Anledning af, at den af mig for

nen, at den er et Sprog, mere udbredt end noget andet, da det er universelt, ja han kalder den endog „Naturens sande Sprog“.

Hvis Schopenhauer har Ret, maa Dramatikeren og Skuespilleren altsaa kunne give ægte Menneskeskildringer uden Ordets Hjælp. Det var netop det, jeg vilde forsøge paa, da jeg første Gang eksperimenterede med Filmen. Thi at Filmen paa alle andre Punkter har store Fortrin frem for det almindelige Skuespil, er jo iøjnespringende.

For det første kan den forstås direkte af alle Mennesker; den er universel, som Musikken er det. Og hvad det vil sige at slippe for at blive oversat, kan vist kun den værdsætte, som har været i Over-

Desværre synes Dramatikerne Verden over at lade Filmen skøt sig selv. Det er aabenbart ikke „fint“ nok at skrive Film. Og den, der indlader sig paa det, antages at have solgt sin Sjæl for Guld. Hvad dette Salg angaar, kan jeg berolige mine ængstelige Kolleger. Hvor Filmens berømte Guld bliver af, véd jeg ganske vist ikke, men at det ikke anvendes til at ødelægge Forfatteren med, det kan jeg attestere. Saa af den Grund skal ingen Dramatiker holde sig tilbage. Og hvad det „fine“ angaar — naa ja, saa er det jeres egen Skyld, kære Kolleger, naar Filmen ikke endnu er blevet det, den kan og sikkert vil blive. I har overladt Thalias stumme Datter værgeløs mellem de Røvere, hun straks faldt iblandt.

Filmens fotografiske Teknik, Filmsskuespillernes Teknik og Filmsinstruktørernes Teknik gaar fremad med Kæmpeskridt, men Manuskriptet, det Skuespil, som al denne Masse af Teknik skal give Liv, lader man til ikke at bekymre sig om. Ligesom Kalejdoskopet kun bestaar af saa og saa mange kulørte Glasstykker, der rasler rundt mellem hverandre, synes de allerfleste Filmsskuespil kun at bestaa af saa og saa mange Tricks, som ogsaa vilkaarligt rasles rundt. Naturligvis er der hæderlige Undtagelser. En Filmsdramatiker som *Urban Gad* f. Eks. har gjort et smukt Stykke Pionérarbejde. Men han er en Røst, der raaber i Ørkenen.

Hvor kender vi ikke til Lede alle disse ækle Tricks! Avtomobiler, der kører om Kap med Jernbanetog, Mennesker, der hisser sig ned fra vrimlende Højder ad spinkle Tøve osv. osv. — alt kun en hæsblesende Jagt efter „Sensation“. Og hvor stereotypt arbejder ikke disse ukendte Forfattere, hvor ofte føres vi ikke ind i den lastefulde Variété eller den „hidsende“ Cirkus, mens Hovedpersonerne tager Plads i en Loge, og Filmssta-

Ebon Strandin og Johannes Meyer, (Spansk Inkvisition).

flere Aar siden skrevne store Film „Blade af Satan's Bog“ nu siges snart at skulle præsenteres for mine Bysbørn paa Paladsteatret.

Paa et forholdsvis tidligt Tidspunkt i Filmsskuespillets Liv fik jeg Lyst til at eksperimentere lidt med denne nye dramatiske Form. Det var jo let at se, at Filmen var en ægtefødt Datter af Thalia, som

sætteres vold. Her kan jeg godt tale lidt med. I Amerika havde jeg f. Eks. den Fornøjelse, at „Familien Jensen“ sluttede med, at Kathinka blev Sygeplejerske og marscherede af til Fronten, svingende Stjernebæneret og syngende „Yankee Doodle“. Paa „Kleines Theater“ i Berlin spillede man de to første Akter af et af mine fireakts Lystspil — de to sidste ombyttede man bag min Ryg med en hjemmelavet Farceakt, der gjorde absolut Fiasko, og for hvilken jeg maatte høre mange onde Ord af den tyske Presse. Før jeg maatte naturligvis lægge Navn til. Eksemplerne stikker alle Vegne deres grinende Fjæs frem og vræler deres „Og husker du saa den Gang, da . . .?“ — men nej, jeg vil ikke dybere ind i disse Rædsler.

Saa har Filmen Moder Natur selv som sin Teatermaler. Og med al Respekt for vore ypperlige Teatermalere, Naturen „gør“ nu alligevel f. Eks. Klipper og Havet bedre. Og ingen Maskinmester kan faa et Tog til at køre, og ingen Belysningsmester en Sol til at skinne saa naturligt, som Filmen kan det.

Dernæst er man ikke bundet af Tid og Sted. Tænk paa, hvor ofte man som Tilskuere har ærgret sig over, hvor fortvivlet-klodset Forfatteren har søgt at faa nogle af sine Personer puffet ud af Scenen, naar han ikke havde Brug for dem mere, og nogle andre puffet ind paa den. Eller paa, hvor ofte et Skuespils Personer indfinder sig paa Steder, hvor de absolut ikke har noget at gøre, blot fordi Forfatteren i Øjeblikket ikke kan slippe bort fra

Halvard Hoff som Messias.

end stum. Men Pantomimen og Balletten er jo ogsaa stumme, og ingen vilde dog bestride, at en Dramatiker kan udtrykke sig i disse to Former. Naturligvis er det et stort Sava for Dramatikeren at miste „Orde“ som Hjælpemiddel, men Ordet er ikke alt. Ogsaa Minespillet, Blikket og Gestikulationen kan tale og tale tydeligt, baade lystigt og rørende. Jeg har i disse Dage lige læst *Viggo Cavling's* fornøjelige Bog om Schopenhauer, og det morer mig at se, hvorledes denne store Tænkere uden at ane det har optraadt som Talsmand for det kommende stumme Skuespil paa det hvide Lærred. Han siger saaledes, at det menneskelige *Ansig*t er en Hieroglyf, som kan læses, og at vi er alle i Besiddelse af Alfabetet dertil. Endvidere, at *Blikket* afspejler Kærnen af Menneskets Natur. Og endelig om *Gestikulation*

Clara Pontoppidan, (Under Oprøret i Finland 1918.)

den Stue, den Have eller hvad det nu er for et Sted, Handlingen paa det Tidspunkt udspringer i. I Filmen er Forfatteren fri som Fuglen i Luften.

Direktor Vilh. Petersen som Fouquier-Tinville, og Helge Nissen som Salanas. (Den store franske Revolution.)

tister af begge Køn som Tilskuere klapper saa enstemmigt og taktfast, som intet Publikum paa hele Jorden nogen Sinde har klappet? Saa falder Skuddet — eller ogsaa Artisten. Filmsstatisterne farer op i Skræk og Forvirring paa en Maade, som kun Filmsstatister kan fare op, men en Maade, som forlængst har vundet Hævd som udmærket Filmslatin. Lægen kommer, bøjer sig over den Døende . . . Ikke sandt — man kan det hele udenad som en godt lært Remse.

Naar derfor jeg som en gammel, scenevant Dramatiker har slaaet mig lidt paa Filmen nu, er det for at give mit beskedne Bidrag til, at Manuskriptet faar den Plads som Hovedhjørnesten i Filmsbygningen, som det bør have, hvis Filmsskuespillet skal gøre den Kulturindsats, som det kan gøre. Og i det Haab, at Eksemplet skal smitte større og evnerigere Dramatikere! Glem dog ikke, ærede og højtagtede Kolleger, at Filmsskuespillet taler til de store Masser Verden over, og at disse letpaavirkelige Børn netop ved Filmen kan ledes og paavirkes af jer i en Grad, som I aldrig før har drømt om at kunne lede og paavirke Mennesker. At det staar i jeres Magt at nære dem med sund Føde, mens de nu ødelægger deres Smag og sandelige Fordøjelse med giftige Tricks, raa Nick-Carter'er og vammel Sentimentalitet.

Men for at I ikke skal misfor-

Blade af Satanas Bog."

staa mig og tro, at Filmsskuespillet er frit for alle de Genvordigheder, I nu én Gang har vænnet jer til i jeres Tjeneste i det gamle Thaliatempel, og som skal være saa sunde for en Dramatiker, skal jeg dog til sidst fremhæve, at I ogsaa som Filmsforfattere kan forberede jer paa Kvaler, velegnede til at dukke jeres Hovmod og fremme Sindets Ydmyghed. Vel er I fri for Oversætteres Vilkaarlighed og for Skuespilleres Improvisationer, men der er f. Eks. noget, der hedder at blive „klippet“. Først er der Censuren med sin ubarmhjertige, ofte uforstaaelige Saks. I Sverige har man saaledes bortklippet hele det sidste Afsnit af „Blade af Satanas' Bog“, mens man i England nok har bortklippet de tre første Dele og kun beholdt sidste Del. Begge Lande har naturligvis handlet af samme ædle, højere Hensyn, men altsaa med et noget forskelligt Resultat. Saa er der den mere private

Klipning; den foretage af Tidshensyn eller af økonomiske Grunde. Instruktør Dreyer, der har iscenesat „Satanas“ og gjort det med levende Interesse og mægtig Energi, har saaledes klippet Masser af Meter af mig af Hensyn til Tiden. En Undskyldning som den, at hvor interessant end min Film maatte være, saa gik det næppe an at holde Publikum i Teatret tre Døgn i Rad, tog jeg for fyldestgørende. Kun forstod jeg ikke, hvorfor man saa havde Tid til at digte meget til i det første Afsnit!

Og det optagende Selskab bortklippede — Himlen véd hvor mange Meter — af den franske Revolution i 3dje Del. Navnlig gik det ud over Retsscenerne med Marie Antoinette. Hermed var baade jeg og Tenna Frederiksen, som jeg har bevæget til at fremstille Marie Antoinette, og som efter min Mening gør det ypperligt, meget misfor nøjede. Men da vi hørte, hvilke

Summer det vilde koste at gennemføre Retshandlingen imod Hds. Majestæt, saaledes som den var skrevet, Summer, imod hvilke Udgiften ved Iscenesættelsen af en ce-leber Nævningesag i Østre Landsret er for Smaaskillinger at regne, da højede vi begge vore Hoveder i lydig og sund Ydmyghed.

Maatte da nu „Blade af Satanas' Bog“ blot gøre lidt Lykke, nej — helst *megen* Lykke, saa at det optagende Selskab faar Valuta for sine mange udlagte Penge, Instruktør Dreyer for sit aarelange, ihærdige Arbejde, de udmærkede Skuespillere for den Interesse og Flid, hvormed hver enkelt er gaaet til sin Gerning, og endelig jeg selv for mit omfangsrige Manuskript. Men navnlig for at kalde andre og større Dramatikere frem til at bryde en Lanse for Udfrielsen af Thalias stumme Datter.

Edgard Høyer.

11-1921
Politikeren 9-1-1921